

Державний торговельно-економічний університет

Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

(на матеріалах Асоціації «Український національний комітет Міжнародної
Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ)

Студента 4 курсу, 13 групи,
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини» спеціалізації
«Міжнародний бізнес»

підпис

Павленко Ігоря
Миколайовича

Науковий керівник
кандидат економічних наук, доцент

підпис

Ладиченко
Катерина Іллівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук, доцент

підпис

Лежепьокова
Вікторія Геннадіївна

Київ 2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права Кафедра світової економіки
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини», спеціалізація «Міжнародний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри Дугінець Г.В.

«__» _____ 2022р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентів

Павленка Ігоря Миколайовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

«Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах глобалізації» (на матеріалах УНК Міжнародної Торгової Палати «ICC Ukraine», м. Київ).

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 20__ р. №__

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту)

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту) Узагальнення теоретичних підходів та надання практичних рекомендацій щодо розвитку діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації

Об'єкт дослідження процес міжнародної економічної діяльності суб'єктів підприємництва

Предмет дослідження теоретико-методичні та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації

4. Перелік графічного матеріалу: 4 таблиці.

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1. Особливості міжнародної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації

1.2. Роль Міжнародної торгової палати у розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів

Висновок до розділу 1

РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

2.1. Оцінка сприятливості умов міжнародної діяльності економічних суб'єктів України

2.2. Рекомендації напрямів трансформації міжнародної діяльності партнерів Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в умовах глобалізації

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2021	17.12.2021
2	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 31.01.2022	01.06.2022
3	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 30.04.2022	-
4	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 10.05.2022	-
5	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2022	15.06.2022
6	Подача готової ВКР на кафедру	до 30.05.2022	17.06.2022
7	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 17.06.2022)	17.06.2022
8	Захист ВКР	за графіком (20.06 – 30.06.2022)	за графіком

8. Дата видачі завдання «___» _____ 20__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Ладиченко К.І. _____

10. Керівник освітньої програми

Лежєськова В.Г. _____

11. Завдання прийняв до виконання студент

Павленко І.М. _____

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Випускна кваліфікаційна робота виконана на тему, що затверджена у завданні. При написанні ВКР, студентом було дотримана цільова установка керівника та вихідні дані до роботи стосовно мети, предмету та об'єкту дослідження. За своєю структурою випускна кваліфікаційна робота відповідає плану визначеному у завданні керівником. Випускна кваліфікаційна робота Павленка І.М. носить описовий характер, не розкриває обрану тему повністю. Опрацьовані літературні джерела є застарілими та їх кількість є не достатньою. Студент регулярно порушував графік виконання випускної кваліфікаційної роботи й поставлені завдання досяг не в повній мірі. Разом з тим, автору вдалось розкрити теоретичні основи міжнародної економічної діяльності в умовах глобалізації та визначити основні напрями діяльності УМК МТП. У другому розділу за допомогою індексного методу здійснено оцінку сприятливості бізнес-середовища трьох країн для суб'єктів міжнародного бізнесу з України.

Робота відповідає вимогам щодо оформлення та може бути допущена до публічного захисту. Заслужує низької оцінки.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Ладиченко К.І. 17.06.2022

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект)

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Тенети Я.К. може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Керівник освітньої програми В.Г. Лежетьокова
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри Г.В. Дугінець
(підпис, прізвище, ініціали)

« » 20 р.

АНОТАЦІЯ

Павленко Ігор Миколайович. «Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах глобалізації» (на матеріалах Українського національного комітету Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)), м. Київ).

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальності теми та досліджує особливості міжнародної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації.

Визначено основні проблеми з якими стикаються суб'єкти господарювання в умовах глобалізації та можливі варіанти їх вирішення. Проаналізовано привабливість ринків різних країн та можливості інтеграції бізнесу в ці країни за допомогою основних економічних показників у сфері міжнародної торгівлі та рейтингів Глобального індексу конкурентоспроможності та Легкості ведення бізнесу. Визначені важливі поради для бізнесу, який співпрацює з Українським національним комітетом Міжнародної Торгової Палати, щодо механізмів адаптації до викликів глобального ринку.

Ключові слова: глобалізація, економічні суб'єкти, інтеграція, рейтинги, міжнародний ринок, Міжнародна Торгова Палата.

ANNOTATION

Pavlenko Igor Mykolayovych. "International activities of economic entities in the context of globalization (on the materials of the Ukrainian National Committee of the International Chamber of Commerce (ICC Ukraine), Kyiv).

The final qualifying paper is devoted to the relevance of the topic of the peculiarities of international activities of international business in the context of globalization.

A detailed analysis was conducted to identify the main problems in the period of globalization and possible solutions. The attractiveness of different countries' markets and opportunities for business integration in these countries were analyzed with the help of key economic indicators in the field of international trade, and with the help of Global Index ratings, competitiveness, and Doing Business. Important tips for businesses cooperating with the Ukrainian National Committee of the International Chamber of Commerce have been identified.

Keywords: globalization, economic entities, chamber of commerce, integration, ratings, international market, ICC

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	5
1.1. Особливості міжнародної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації	5
1.2. Роль Міжнародної торгової палати у розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів	9
Висновок до розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	15
2.1. Оцінка сприятливості умов міжнародної діяльності економічних суб'єктів України	15
2.2. Рекомендації напрямів трансформації міжнародної діяльності партнерів Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в умовах глобалізації	19
Висновки до розділу 2	24
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

ВСТУП

У сучасному світі світова торгівля була і до тепер залишається однією із найважливіших форм зовнішньоекономічних зв'язків. Наразі стан світової торгівлі та кон'юнктури світових ринків товарів та послуг обумовлений багатьма факторами, зокрема рівнем розвитку матеріального виробництва й сфери послуг, фінансової, інформаційної та транспортної інфраструктури, або соціально-політичними процесами в різних країнах. Крім того, на світову ринкову кон'юнктуру впливає рівень сформованих торгово-економічних відносин з країнами та їх інтеграційними блоками та коаліціями. Однак, останні десятиліття стали важким періодом якісних перетворень у світовій економіці, котрі пов'язані з розвитком глобалізаційних процесів та трансформацією економік постіндустріальних країн. Ціль таких тенденцій полягає в значній лібералізації зовнішньоекономічних відносин, в той час коли ресурси та ринки країн стають значно доступнішими для зарубіжних виробників; формуванні досить високого рівня конкурентоспроможності; появі глобальних ринків; перетворення інноваційних ідей в головний ресурс виробництва. Все це являє собою інструмент перемоги в конкурентній боротьбі та, звісно, збільшення прибутку, вдосконалення підходів та методів діяльності в умовах глобалізації. Асоціація «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ допомагає суб'єктам економічної діяльності правильно застосовувати такі методи у своїй діяльності.

Метою роботи є узагальнення теоретичних підходів та надання практичних рекомендацій щодо розвитку діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації.

Відповідно до мети було визначено наступні завдання дослідження:

- визначити особливості міжнародної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації;
- охарактеризувати роль Міжнародної торгової палати у розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів;

- оцінити сприятливість умов міжнародної діяльності економічних суб'єктів України;
- надати рекомендації напрямів трансформації міжнародної діяльності партнерів Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в умовах глобалізації.

Об'єктом дослідження є процес міжнародної економічної діяльності суб'єктів підприємництва.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації

В процесі дослідження використовувався загальнонауковий діалектичний метод, при цьому широко застосовувались історичний і системний підходи до вивчення господарських явищ і процесів. Такі методи, як індукція, дедукція, узагальнення використовувалися при формуванні висновків.

До складу інформаційних джерел, які були використані в процесі дослідження входять: наукові джерела (монографії, наукові статті, матеріали науково – практичних конференції і семінарів); офіційні документи (звіти Міжнародної торгової палати); офіційні публікації міжнародних і національних аналітичних організацій; Інтернет – ресурси.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1. Особливості міжнародної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації

Глобалізація це – процес міжнародної інтеграції, що є результатом обміну світових поглядів, продукції, ідей та різних аспектів культури. Це визначення стосується різних сторін суспільних відносин, але вихідними для його появи та обґрунтування стали саме економічні фактори, саме економічна глобалізація є первинною по відношенню до всіх інших: соціальної, культурної тощо.

Кінцеве оформлення глобалізаційних процесів стало можливим за рахунок поєднання розрізнених інтеграційних рухів, їх об'єднання та інтернаціоналізація. Такі інтеграційні процеси можуть пояснюватися двома антагоністичними групами причин. В першому випадку, глобалізація (інтеграція в світову боротьбу за товари й сировину) виникає через необхідність держави задовольняти постійно зростаючі потреби власного населення шляхом залучення товарів з інших країн та шляхом отримання джерел фінансування соціальних витрат за рахунок експорту власної продукції за кордон. У другому – глобалізація (інтеграція в світову боротьбу за ринки споживання) це продукт потреби транснаціональних корпорацій у розширенні власних виробничо-збутових баз внаслідок постійної капіталізації та перманентності процесу їх економічного зростання. Тому, корпорації, що розвиваються в межах економіки однієї країни вже не здатні задовольняти власні потреби в ресурсах та ринках збуту за рахунок суто внутрішніх джерел або споживацького попиту. Тоді і виникає потреба розширення, виходу за кордон, опанування нових ринків. В цьому випадку економічний фактор хоча виступає первинним, але без політико-правового забезпечення така глобалізація неможлива.

Роль держави у сучасному світі полягає у створенні належних умов для інтеграції національних корпорацій в економіку інших країн, фактично

відбувається перетворення національних корпорацій в транснаціональні, в тому числі і силами країни походження корпорацій, оскільки політичне їх керівництво, як правило, є головним лобістом інтересів ТНК.

Характерні особливості взаємодії держав та ТНК:

- взаємозалежність національних економік та їхнє взаємопроникнення, формування міжнародних виробничих комплексів поза національними кордонами;
- зростаюча фінансова єдність та взаємозалежність фінансово-економічних систем країн світу;
- послаблення можливостей національних держав щодо формування незалежної економічної політики;
- розширення масштабів обміну та інтенсифікація процесів руху товарів, капіталів, трудових ресурсів;
- створення інституцій міждержавного, міжнародного регулювання глобальних проблем;
- тяжіння світової економіки до єдиних стандартів, цінностей, принципів функціонування.

Тобто, глобалізація – це всеохоплюючий процес трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему інформаційно – технологічних, фінансово – економічних, суспільно – політичних, соціально – культурних взаємозв'язків і взаємозалежностей.

Економічна глобалізація — це формування глобальних ринків і стратегій поведінки, корпорацій й міжнародних фінансово - економічних інститутів, перспективи формування принципово нових економічних відносин і типів господарств. Базові процеси, які забезпечили економічну глобалізацію наступні:

1. Комерціалізація — поступове формування глобальних ринків товарів, послуг, праці, капіталів.
2. Бюрократизація — еволюція бюрократичних апаратів: від аграрних імперій до абсолютних і конституційних монархій; республіканський устрій і форми демократичного контролю над демократією.

3. Колективізація — різноманітні форми соціальної мобілізації, які використовують механізми суспільної регуляції і саморегуляції.
4. Демократизація — еволюційні форми демократії: представницькі і партійні системи демократичного забезпечення інтересів різних соціальних груп.
5. Раціоналізація — виникнення експериментальної науки Нового часу її парадигматизація, наукова революція ХХ ст., наукова організація праці, наукове програмування, системний менеджмент, інформатизація (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Базова порівняльна характеристика видів та ознак глобалізації

№	Види	Ознаки	Ризики
1	Комерціалізація	створення нового продукту або модифікацією вже існуючого з метою виходу на ринок, координовані технічні та бізнесові процеси прийняття рішень та їх виконання	фінансові проблеми, пошук інвесторів готових на ризики, пов'язані з реалізацією інноваційного продукту незавершеність більшості науково-технічних розробок
2	Бюрократизація	процесами розподілу праці та виокремленням прошарку професійних управлінців у суспільстві	необґрунтована формалізація, створення ускладнень при вирішенні елементарних процесів
3	Колективізація	принципі колективного володіння майном і засобами виробництва, рівності у роботі, споживанні соціальних послуг, здебільшого у сільсько- господарській сфері	Великий рівень відчуженості засобів виробництва у сільсько-господарській сфері, примус до націоналізації
4	Демократизація	впровадження елементів демократії (народовладдя) в країні, суспільстві. Як правило мається на увазі суспільства, що не мають демократичного устрою, а саме: пост-тоталітарні, пост-авторитарні, ієрархічні суспільства.	послаблює можливість контролю з боку національного уряду за всіма процесами усередині держави, в країнах зі слабким економічним розвитком і нестабільною політичною владою суб'єктом ризику може бути сама держава.
5	Раціоналізація	сукупність організаційно-технічних заходів, спрямованих на вискоєфективне використання наявних виробничих ресурсів і найдоцільнішу організацію виробничих процесів	Можливі випадки недопрацювання планів раціоналізації, що може ставити під загрозу весь виробничий процес

Джерело: сформовано автором на основі [7]

Якщо виходити з об'єктивного характеру процесу глобалізації, варто визначити основні фактори, що обумовлюють цей процес, а саме:

- подальша інтернаціоналізація економіки, посилення її транснаціоналізації;
- формування меж анклавного (меж корпоративного) поділу праці в глобальному масштабі й становлення нового гео економічного простору, контрольованого транснаціональним капіталом;
- деконцентрація виробництва;
- крах командно – адміністративної системи, затвердження ринкової системи господарювання у світовому масштабі на основі використання уніфікованих механізмів функціонування й розвитку;
- лібералізація торгівлі економічними благами, інтелектуальною власністю, прийняття єдиних правил у сфері регулювання банківських і фінансових операцій тощо.

Глобалізаційний процес або краще сказати міжнародна інтеграція, її ризик, види, та ознаки правильний розвиток в цей період, пошук вмілої команди, масштабність та можливість прийняти всі виклики та постійний активний пошук якісних інвестицій закладені у проекти – це є найпомітніші ознаки, яка визначає наскільки легко для суб'єкта пройде процес глобалізації.

Унаслідок процесів глобалізації та радикальних змін у міжнародній політичній системі формується новий світоустрій, який визначатиме головні засади міжнародної стабільності загалом і безпеки кожної країни зокрема, тому є різні фактори які можуть чинити загрозу для різних країн (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Фактори та загрози під час періоду глобалізації

№	Фактор	Можливі наслідки
1	2	3
1	Провідною суперечністю глобалізаційних процесів є суперечності між глобальними потребами світового економічного й політичного розвитку та прагненнями національних держав до збереження власної ідентичності й суверенності.	Країна, що прагне уникнути маргінального й периферійного стану, має інтенсивно включатися у глобалізаційні та інтеграційні процеси, проте є загроза зникнення у загальному глобалізаційному просторі.

Продовження табл. 1.2

1	2	3
2	Суперечності економічних і політичних інтересів глобальних корпорацій і держав-націй створює нові лінії напруження у міжнародній системі	нерівномірності розвитку окремих країн і регіонів буде дедалі більше набувати значення формування асиметрії міжнародних відносин як небезпечне явище сучасної світової політичної системи
3	Динаміка глобалізації втягує всі держави, ігноруючи їхній суверенітет, типи політичних режимів і рівень політичного розвитку.	Може не відбиватися на змісті національного інтересу, основних пріоритетах його реалізації та знецінювані його значущості та не забезпечити внутрішню збалансованість інтересів різних прошарків населення

Отже, казати про те що глобалізація це доволі простий процес не варто, тому що основні проблеми та загрози в більшості випадків постають саме під час поглиблення в цей процес або на його фіналі, а не на початку, тому варто ретельно готуватись до усіх факторів, які можуть на це впливати і створювати реальну загрозу.

1.2. Роль Міжнародної торгової палати у розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів

Роль Міжнародної торгової палати (далі – МТП) на теперішній час є невід'ємною у діяльності міжнародних економічних суб'єктів, тому що це є світова організація бізнесу, яка має на меті підтримку й розвиток міжнародної торгівлі й глобалізації. Членами МТП є понад 6,5 мільйонів компаній, бізнес-асоціацій та торгово-промислових палат світу. МТП має національні комітети у 91 країні світу.

Міжнародна Торгова палата в Україні, надалі будемо називати її за скороченою аббревіатурою - УНК МТП або ICC Ukraine, це неприбуткова, некомерційна та не політична організація, яка головним своїм завданням вбачає поширення на території України правил, норм, стандартів та етики ведення сучасного міжнародного бізнесу, забезпечення дієвого захисту інтересів своїх учасників на зовнішніх ринках.

Завдання, які поставлені перед ICC Ukraine, визначають її головну місію - формування підприємницької культури через сприяння розвитку національного підприємництва та міжнародної кооперації. Серед основних завдань ICC Ukraine слід виділити такі: сприяння інтеграції провідних українських товаровиробників в систему міжнародного бізнесу; сприяння збільшенню експорту вітчизняної продукції в різні країни світу і, таким чином, реалізація експортного потенціалу відповідної території; залучення іноземних партнерів до участі у заходах щодо широкого впровадження в торгівлю й виробництво України сучасних технологій з інвестуванням у вітчизняну економіку та усунення бар'єрів, які перешкоджають зовнішньоекономічній діяльності українських підприємств.

ICC Ukraine вважає пріоритетними напрямками своєї діяльності лобіювання та захист в органах державної влади та місцевого самоврядування інтересів вітчизняних товаровиробників - учасників ICC Ukraine у веденні бізнесу на державному та міжнародному рівнях.

УНК МТП пропонує кращим представникам вітчизняного бізнесу приєднатися до нас, щоб разом вирішувати ті складні економічні та суспільні проблеми, що їх ставить час. Конституцією Міжнародної Торгової палати визначено право ICC Ukraine встановлювати розміри щорічних членських внесків для своїх учасників. Членські внески є одним із основних джерел забезпечення виконання ICC Ukraine своїх функцій, а їх сплата є статутним обов'язком дійсних учасників. Членські внески не є однаковими для усіх і встановлюються відповідно до можливостей підприємства-учасника та залежать від тих задач, які учасник ставить перед ICC Ukraine.

ICC Ukraine реалізує ряд пріоритетних проектів. Насамперед слід відмітити консультаційну підтримку в пошуку закордонних партнерів з торгівлі та інвестування для учасників ICC Ukraine, галузевих об'єднань та інших об'єднань підприємців в Україні у співпраці з європейською Бізнес Асоціацією, Американською Торговою палатою, Торговельно-економічними місіями у складі Посольств України за кордоном, Національними комітетами ICC Ukraine, Міжнародним Трейд-клубом. Цей стратегічний напрямок реалізується шляхом

індивідуального пошуку або участі в міжнародних економічних заходах. Комітет сприяє впровадженню державних програм з питань інвестиційної привабливості України за участю Державного агентства України з інвестицій та інновацій через залучення підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, до участі у Всеукраїнському конкурсі «Європейський вектор», а також розповсюдження матеріалів про інвестиційну привабливість України. Серед інших можна виділити ще один стратегічний напрямок - налагодження системного діалогу між владою та бізнесом, реалізація програм «Бізнес та суспільство» та «Розвиток малого та середнього бізнесу» у співпраці з Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва. Окрім зазначеного ICC Ukraine реалізовує програму формування якостей молодого європейського лідера «Лідери XX століття в політиці та бізнесі», а також програми «Інвестори в людей», «Впровадження та поширення альтернативної енергетики України».

Перш за все зазначимо, що для МТП України імплементація зарубіжного досвіду функціонування торгових палат є можливою шляхом його вивчення та виокремлення тих рис, які можуть бути використані в українських умовах, а саме — для розвитку в країні малого підприємництва.

Статистика багатьох розвинених країн світу свідчить про те, що від 50% до 80% дохідної частини бюджету держави приносить малий бізнес (до 70% в 92 середньому по країнах ЄС, 61% в Японії, 40% в США). Частка малих форм підприємств в підприємницькому секторі економіки безперервно зростає, відображаючи тенденцію до розширення і децентралізації як найбільш відповідним потребам людини в його творчій самореалізації, про що свідчить той факт, що сьогодні в світовій економіці в секторі малого бізнесу зайняті 60-75% всіх працюючих, а число малих і середніх підприємств перевищує 80% загального числа підприємств.

Захист інтересів малого бізнесу в різних формах входить в сферу діяльності торгових палат багатьох країн світу, перш за все США, Японії і країн Західної Європи. Що стосується США, то участь торгових палат в такий діяльності пояснюється перш за все тим, що малі підприємства є основою американської

економіки, а місцеві торгові палати — це перш за все ділові об'єднання малого бізнесу. Відповідно, справами малого бізнесу займаються всі без винятку численні торгові палати.

Також цікавим є досвід роботи торгових палат з підтримки малого бізнесу в Японії. Після фінансової кризи 1998 р. уряд Японії прийняв ряд довготривалих стратегічних рішень щодо підвищення конкурентоспроможності та стійкості національної економіки в умовах наростаючої глобалізації ринкових відносин.

Швидкий науково-технічний прогрес у всіх галузях реальної економіки зажадав прискореної реструктуризації промисловості на національному та регіональному рівнях. Це в значній мірі пов'язано з розукрупненням надпотужних підприємств і корпорацій шляхом примусового продажу великих блоків акцій іншим компаніям на відкритих торгах з виділенням дочірніх виробничих і венчурних МСП.

До кінця 2006 року було сформовано близько 50 тисяч виробничих центрів підприємництва, які об'єднують на технологічній і організаційній основі різні групи МСП. Це, в свою чергу, дозволило організувати 19 великих індустріальних кластерів, діяльність яких значною мірою сприяла економічному оздоровленню регіонів. На ці цілі в бюджеті країни, починаючи з 2006 р., щорічно виділялося близько 8,5 млрд дол.

В умовах посилення конкурентної боротьби при одночасному ускладненні діяльності в усіх сферах бізнесу відзначається тенденція до скорочення виживання нових МП. Тривалий час в японській економіці існує перевищення 94 кількості МСП, які закриваються, над кількістю новостворюваних підприємств. У зв'язку з цим виникла необхідність додаткової підтримки стартуючих підприємств, і особливо в сфері венчурного бізнесу, де існують найбільші ділові ризики.

Важливу роль тут відіграють створені так звані спеціальні консультаційні бюро по запобіганню банкрутств, що діють в рамках місцевих МТП. Фахівці, що працюють в цих бюро, проводять комплексний аналіз діяльності малих підприємств, що знаходяться в скрутному становищі, і виробляють відповідні рекомендації для підприємців. Отримання таких рекомендацій, що затверджуються

головою відповідного відділення МТП, є необхідною умовою для надання підприємцю фінансової допомоги. Крім того, якщо мале підприємство, яке не має поручителя і застави або відчуває труднощі з отриманням коштів в комерційних банках, звертається за позикою, то воно попередньо має заручитися згодою місцевого відділення МТП. Відділення розглядає звернення підприємця і готує «Рекомендаційний лист», який є підставою для отримання суми. Її розмір становить до 5,5 млн євро, що видається строком на 6 років з розрахунку 3,4% річних з пільговим періодом 6 місяців.

Без рекомендацій місцевої МТП малі підприємства, що працюють менше року, не можуть отримати також безпроцентну позику на модернізацію обладнання в розмірі 50% від вартості обладнання, але не більше 40 млн євро, терміном на 5 років.

На нашу думку, також в даний час необхідне активне сприяння впровадженню в сферу підприємництва сучасних інформаційних технологій, роль яких постійно зростає. Досвід МТП України свідчить про необхідність створення на базі МТП інформаційних центрів і центрів електронної комерції, послугами яких могли б користуватися не лише члени палати, а й всі підприємці країни. При цьому важливо залучати до цієї роботи науковців вузів, сфера докладання наукових розробок яких даний час істотно звужена.

Це полегшило б завдання переходу до інноваційних технологій, залученню більшої кількості підприємств до реалізації національних проектів.

Таким чином, основна місія торгово-промислових палат — це сприяння розвитку економіки країни та захист інтересів підприємницької спільноти шляхом розширення сервісних послуг супроводу підприємницької діяльності на внутрішньому і зовнішньому ринках і розвитку зв'язки «бізнес — влада», державно-приватного партнерства. Тому необхідним було б впроваджувати вищенаведені заходи щодо подальшого розвитку такого сприяння з метою розвитку діяльності підприємств України та національної економіки загалом.

Висновок до розділу 1

Таким чином, нам вдалося зрозуміти, що глобалізація це – процес міжнародної інтеграції, що є результатом обміну світових поглядів, продукції, ідей та різних аспектів культури, а також це всеохоплюючий процес трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему інформаційно – технологічних, фінансово – економічних, суспільно – політичних, соціально – культурних взаємозв'язків і взаємозалежностей. Унаслідок процесів глобалізації та радикальних змін у міжнародній політичній системі формується новий світоустрій, який визначатиме головні засади міжнародної стабільності загалом і безпеки кожної країни.

Шляхом дослідження вдалося виявити, яку роль відіграє Міжнародна торгова палата у розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів, серед них можна виділити головним своїм завданням вбачає поширення на території України правил, норм, стандартів та етики ведення сучасного міжнародного бізнесу, забезпечення дієвого захисту інтересів своїх учасників на зовнішніх ринках.

РОЗДІЛ 2

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

2.1. Оцінка сприятливості умов міжнародної діяльності економічних суб'єктів України

На цьому етапі роботи потрібно буде здійснити дослідження економічних ринків обраних країн що розвиваються та мають позитивні тенденції міжнародних відносини з Україною, обрати з них найкращий для розвитку міжнародного українського бізнесу в умовах глобалізації. Маємо три країни зі схожим впливом на міжнародний ринок та морськими логістичними можливостями: Латвія, Грузія та Естонія.

Для оцінки економічного стану цих країн буде задіяний індексний метод.

Аналіз країн буде проводитися з даними взятими з основної рейтингової системи країн, а саме:

- індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index);
- індекс залучення країн світу до міжнародної торгівлі (Enabling Trade Index);
- індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom);
- індекс легкості ведення бізнесу (Doing Business).

Зробимо таблицю (табл. 2.1) на основі структури агрегованого показника оцінювання бізнес-середовища країни та перенесемо дані з рейтингових систем.

Показники в таблиці ділимо на 14,29 для легшого підрахунку у наступних діях.

Індикатор Doing Business не ділиться, а переводиться згідно до спеціальної шкали.

Таблиця 2.1

Оцінка бізнес-середовища міжнародної діяльності економічних суб'єктів в деяких країнах світу

Складова бізнес-середовища	Індикатори	Латвія	Грузія	Естонія
S1 Макроекономічне середовище	1. макроекономічна стабільність	6.9	5.1	6.9
	2. розмір ринку	3.1	2.9	3.2
	3. монетарна свобода	5.6	5.4	5.1
S2 Ступінь економічного лібералізму	1. доступ до внутрішнього ринку	5,3	5,9	5,4
	2. доступ на зовнішні ринки	4.1	4.2	4.5
	3. ефективність ринку товарів	4.4	4.5	5.1
	4. фіскальна свобода	6.7	6.6	6.9
S3 Інституціональне середовище	1. ефективність урядової політики	3.4	3.8	4.6
	2. етика та корупція	4.1	4.1	5.1
	3. зловживання впливом	1.8	3.6	1,6
	4. приватні інститути	4	4	5
	5. ефективність і прозорість прикордонного управління (митної адміністрації)	5.4	5.2	6.1
	6. право власності	5.1	4.8	5.8
S4 Підприємницьке середовище	1. діловий клімат	4.5	4.8	5.2
	2. конкурентоспроможність компаній	4.1	3.8	4.5
	3. реєстрація підприємства	3,5	3,3	3,5
	4. реєстрація власності	3,9	3,5	3,6
	5. оподаткування	3,7	3,7	3,7
	6. забезпечення виконання контрактів	4,3	4,2	4,2
S5 Фінансово-інвестиційне середовище	1. розвиненість фінансового ринку	4.1	4.2	4.9
	2. отримання кредитів	3,8	3,8	4,4
	3. захист інвесторів (міноритарних)	4,5	3,9	4,8
	4. свобода інвестицій	5.9	5.6	6.3
S6 Інфраструктурне середовище	1. наявність (доступність) та якість транспортної інфраструктури	3,7	3,3	3,8
	2. наявність та якість транспортного сервісу	4,6	3,5	4,8
	3. наявність та використання ІКТ	5.5	4.6	6.3
	4. Інфраструктура електрики та телефонії	6.6	6.2	6.7
	5. Рівень технологічного розвитку	5.6	4.5	5.5
	6. Інноваційний потенціал	2.9	2.3	3.6
S7 Ринок праці	1. ефективність ринку праці	4.7	4.5	4.9
	2. вища освіта та професійна підготовка	3.8	2.9	4.3
	3. свобода праці (трудових відносин)	5.1	4.1	5.3

Джерело: сформовано автором за офіційними даними рейтингів

Після того як були виконані дії вище, потрібно зайти середнє значення індикаторів для кожної представленої країни та занесемо результати до нової таблиці (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

Рейтинг бізнес-середовища міжнародної діяльності економічних суб'єктів в деяких країнах світу

Складова бізнес-середовища	Індикатори	Латвія	Грузія	Естонія
S1 Макроекономічне середовище	1. макроекономічна стабільність	5.2	4.5	5
	2. розмір ринку			
	3. монетарна свобода			
S2 Ступінь економічного лібералізму	1. доступ до внутрішнього ринку	5.1	5.3	5.5
	2. доступ на зовнішні ринки			
	3. ефективність ринку товарів			
	4. фіскальна свобода			
S3 Інституціональне середовище	1. ефективність урядової політики	4	4.3	4.7
	2. етика та корупція			
	3. зловживання впливом			
	4. приватні інститути			
	5. ефективність і прозорість прикордонного управління (митної адміністрації)			
	6. право власності			
S4 Підприємницьке середовище	1. діловий клімат	4	3.9	4.1
	2. конкурентоспроможність компаній			
	3. реєстрація підприємства			
	4. реєстрація власності			
	5. оподаткування			
	6. забезпечення виконання контрактів			
S5 Фінансово-інвестиційне середовище	1. розвиненість фінансового ринку	4.6	4.4	5.1
	2. отримання кредитів			
	3. захист інвесторів (міноритарних)			
	4. свобода інвестицій			
S6 Інфраструктурне середовище	1. наявність (доступність) та якість транспортної інфраструктури	4.8	4	5.1
	2. наявність та якість транспортного сервісу			
	3. наявність та використання ІКТ			
	4. Інфраструктура електрики та телефонії			
	5. Рівень технологічного розвитку			
	6. Інноваційний потенціал			
S7 Ринок праці	1. ефективність ринку праці	4.5	3.8	4.8
	2. вища освіта та професійна підготовка			
	3. свобода праці (трудових відносин)			

Агрегований показник стану бізнес-середовища приймаючої країни розраховується за формулою:

$$I = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \frac{1}{M_i} \sum_{j=1}^{M_i} k_{ij}, \quad (2.1)$$

де I – агрегований показник стану бізнес-середовища приймаючої країни;
 S_i – оцінка i -тої складової бізнес-середовища країни ($i=1, \dots, N$);
 N – кількість складових бізнес середовища країни;
 k_{ij} – оцінка j -го індикатору i -тої складової бізнес-середовища країни ($j=1, \dots, M_i$);
 M_i – кількість індикаторів оцінювання стану i -тої складової бізнес-середовища приймаючої країни.

Отримані результати:

- агрегований показник стану бізнес-середовища Латвії: 4.6
- агрегований показник стану бізнес-середовища Грузії: 4.3
- агрегований показник стану бізнес-середовища Естонії: 4.9

Після проведеного аналізу найкращою країною є Естонія, не дивлячись на те що вона залишила інші країни позаду лише з невеликим відривом. Естонія є фаворитом тому що вона має сприятливі умови для створення бізнесу. Незважаючи на маленьку територію, в Естонії поліпшена економічна модель, проста система оподаткування і позитивно налаштована до підприємництва держава. Це відмінне місце для підприємців, які планують створювати або інтегрувати власний бізнес в цій країні. За останні роки зростання товарообігу між Україною та Естонією дорівнює майже 30%. Договірно-правова база відносин між Україною та Естонською Республікою охоплює широкий спектр галузей двостороннього співробітництва, включаючи торговельно-економічну сферу. Ключовими документами є: Договір між Україною та Естонською Республікою про дружбу і співробітництво (26.05.1992 р) та Угоду між Урядом України та Урядом Естонської Республіки про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво (15.01.2007 р.). Також, наведемо кілька прикладів:

- 1) Бізнес в Естонії має вагому перевагу: 0% на нерозподілений прибуток, що відкриває величезні можливості для нарощування і реінвестування капіталу, оптимізації податків і розвитку бізнесу в цілому.
- 2) Потенційні клієнти з Європи з більшою бажанням укладають договори з фірмою з ЄС, ніж з російської або будь-який інший з країн СНД
- 3) Існує дві можливості реєстрації підприємства: електронна реєстрація на порталі для підприємців електронного комерційного реєстра або через нотаріуса
- 4) На естонську компанію можна швидше і дешевше реєструвати інтелектуальну власність -патенти і товарні знаки в ЄС.

І це все лише декілька можливостей с того аспекту що може запропонувати Естонія, саме через це та близьке розташування, розвиток партнерських відносин між нашими країнами та стабільність в державі, доступність морських портів та багато чого іншого може запропонувати Естонія.

2.2. Рекомендації напрямів трансформації міжнародної діяльності партнерів Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в умовах глобалізації

На основі отриманого мною досвіду під час співпраці з Асоціацією «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ цілком можливо відокремити ключові напрямки трансформації під час періоду глобалізації. Глобалізація сучасного суспільства ставить нові завдання перед бізнесом у всьому світі. Їх вирішення потребує певного розуміння, прийняття ефективних рішень та сучасних підходів, що сприятиме ефективнішому економічному розвитку як держави в цілому, так і окремих її регіонів, відкриватиме для них нові ринки для співпраці та додаткові інвестиційні можливості. У цьому контексті для українського бізнесу важливо скористатися перевагами, які пропонує світова економіка. Особливого значення набуває питання впровадження механізмів, необхідних для забезпечення систематичного підходу до вирішення нагальних проблем сьогодення, заохочення інноваційно-інвестиційного

розвитку економіки. Значну роль в пошуку відповідей на ці питання та реалізації цих завдань у світовій економіці покладено на Міжнародну Торгову палату, на національному рівні - на Український національний комітет Міжнародної Торгової палати (ICC Ukraine).

Український національний комітет Міжнародної Торгової палати - це перший Національний комітет на території країн Співдружності Незалежних Держав, який ще у 1998 році отримав офіційні повноваження представляти тенденції Всесвітньої Організації Бізнесу з метою сприяння міжнародній інтеграції українського бізнесу в світову економіку.

Основні переваги членства в асоціації такі: розгалужена мережа контактів на найвищих рівнях бізнесу та влади; налагоджена співпраця з органами державної влади та недержавних організацій всіх напрямків та регіонів; широкий спектр ексклюзивних послуг для учасників асоціації; участь у цільових заходах, спрямованих на пошук партнерів та інвесторів в Україні та за кордоном; участь у діяльності профільних комісій, що працюють над питаннями законодавчого регулювання, та консалтингова підтримка діяльності бізнесу. Відзначивши переваги членства та перш, ніж закликати наших потенційних партнерів скористатися ними, необхідно звернути увагу на передумови їх виникнення та виділити такі головні чинники:

ICC Ukraine - єдиний уповноважений представник Світової Організації Бізнесу в Україні, яка має найвищий дорадчий статус при ООН та Світовій Організації Торгівлі; користується вагомим впливом у Міжнародному Валютному Фонді, Світовому банку та Організації Економічного Співробітництва та Розвитку;

ICC Ukraine має партнерські стосунки з Національними комітетами Міжнародної Торгової палати у 92 країнах світу;

ICC Ukraine має своїх офіційних уповноважених представників в у Міжнародному арбітражному суді в Парижі;

ICC Ukraine перший серед Національних комітетів зарубіжних країн підписав тристоронню Угоду про партнерство з Лондонським Бюро протидії комерційним злочинам та Державним комітетом фінансового моніторингу України.

ICC Ukraine відкрила свої регіональні представництва в 25 областях України. У кожній області регіональне представництво та загалом ICC Ukraine співпрацю із обласними державними адміністраціями, здійснюється спільна координація дій на рівні заступника голови або начальника структурного підрозділу з питань зовнішньоекономічного співробітництва.

Розвиток середнього бізнесу (МСБ) являється опорою забезпечення економічної стабільності країни. Оскільки, перш за все, це джерело формування ВВП держави, та, в той же час, державного бюджету. По-друге, це провідне місце зайнятості населення й формування нових робочих місць (зосереджено 80,4 % від загальної кількості зайнятих). По-третє, середній бізнес вбезпечує виробництво товарів й послуг і задоволення суспільних благ населення (59,3 % від загального обсягу виробництва продукції та 61,7 % від обсягу її реалізації) [29, с. 56].

Протягом перших двох місяців 2022 року члени мережі ICC-UA продовжували тісно співпрацювати спільно та у співпраці з національним координатором для реалізації міжкультурної політики підхід як засіб усвідомити переваги різноманітності у своїх громадах. Значних зусиль було докладено зроблено під час впровадження підходу ICC Anti-Rumours (ARS) у 2021 році за підтримки ICC грант на діяльність мережі ICC-UA. Зокрема, ключові чутки та упередження щодо культурного розмаїття нанесено на карту та класифіковано, проведено вебінари за методологією ARS, альтернативні наративи були розроблені відповідно до виявлених чуток і опубліковані кожним містом-учасником,

Розроблено бачення успіху ARS для кожного міста, міжмережева комунікаційна кампанія ARS та проведено аналіз впливу запуску підходу ARS в Україні. У 2022 році ICC-UA міста-члени зосередилися насамперед на розширенні впровадження політики ARS у своїх громади та регіони.

Перше засідання місцевих координаторів ICCUA відбулося 16 лютого 2022 року з метою обговорення пріоритетів, планування річної діяльності мережі ICC-Україна та визначення нових можливості та шляхи ефективної реалізації міжкультурних стратегій членів, прийняття враховуючи геополітичну ситуацію в Україні. На нараді зазначалося, що геополіт

Ситуація додала значний ступінь невизначеності до повсякденного життя та функціонування міст і їхні адміністрації, що робить довгострокове планування більш складним.

За результатами цієї зустрічі було підготовлено дворічний план дій ICC-UA 2022, що містить низку спільних загальноукраїнських міжкультурних ініціатив, на основі внеску діяльності місцевих координаторів та подано до Секретаріату ICC. У лютому 2022 р. національний ICC-UA координатор також підготував та подав пропозицію щодо підтримки діяльності мережі ICC-UA до 2022 року грант відповідно до таких пріоритетів:

- продовжити впровадження підходу «Античуток», оскільки ініціатива потребує довгострокових інвестицій для:

- мобілізувати ширшу аудиторію за допомогою античуток у всіх містах ICC-Україна,

- виявляти та навчати протипухлинних агентів, проводити достатню кількість ГРП місцеві майстер-класи та семінари,

- отримати підтримку для розширення руху ARS, започаткованого в Україні у 2021 році, до регіональний та національний рівні,

- забезпечити, щоб методологія ICC Antirumour була добре зрозуміла та освоєна місцевими командами боротьби з чутками;

- продовжувати сприяти правам меншин та різноманітності мов, у тому числі ромських та корінні народи;

- забезпечити належну структуру, процес і якість звітності щодо Індексу ICC членами українська мережа через використання інструментів розвитку потенціалу ICC;

- створити більше можливостей для міжкультурного змішування, прямого спілкування та діалогу, організація заходів та ініціатив ICC, підкреслюючи переваги культурного різноманіття для міських громад;

- забезпечити видимість діяльності мережі та просувати місію та цінності мережі Програма ICC Ради Європи.

Низка міст, зокрема Одеса, Луцьк, Павлоград, Суми та Мелітополь, здійснили деякі надихаючі ініціативи ICC у перші два місяці 2022 року, звіти, повідомлення у FB або Twitter, про які були також передані Глобальній мережі.

- 22 січня місто Павлоград організував онлайн-захід «Мікрофон Єдності» до відзначати історичне возз'єднання України за участю міст ICC-Україна.
- 3 лютого місто Луцьк офіційно оприлюднило Стратегію МТП міста Луцька як частина програми розвитку місцевої влади на 2022-2025 роки.
- 21 лютого, у відзначення Всесвітнього дня рідної мови, відбулося декілька заходів організовано по всій мережі ICC-Україна з урахуванням пріоритетів мережі на 2022 рік та визнання мовного розмаїття як засобу інклюзії. Найбільший важливе місце відбулося в містах Суми та Мелітополь, спрямоване на популяризацію багатства і цінність різних мов і культур, виховувати вдячність матері мова як «первинний ресурс кожної людини» і цінна спадщина кожного живого народу в Україні, та сформувані позитивне ставлення до мовної різноманітності. Відповідна новина також був опублікований.
- Місто Одеса підготувало Брошуру «Античуток» англійською мовою, яка містить деякі унікальності альтернативні наративи з міста.

Загалом міста ICCUA регулярно проводили свій аналіз Індексу ICC і були зацікавлені щоб бути в курсі останніх оновлень, вимог або змін. Тому 10 берез було погоджено як дату проведення одноденного онлайн-тренінгу з Індексу ICCUA надано національним координатором. Три з шести членів мережі ICCUA планують провести аналіз індексу ICC у 2022 році.

Плани діяльності мережі ICC-UA на 2022 рік були безпрецедентно перервані насильницькими агресія України її сусіда 24 лютого 2022 р. Жоден з місцевих координаторів міста або мери покинули свої громади, незважаючи на численні погрози та викрадення людей. Майже половина міст ICC-UA сьогодні окупована, але місцеві адміністрації продовжують надавати місцеві служби, направляти гуманітарну допомогу, максимально зберегти інфраструктуру міст, оскільки агресор знищує багато засобів транспорту та зв'язку, таким чином рятуючи життя своїх людей, їхніх громад, своєї країни і вірячи в них перемога.

Серед напрямів трансформації міжнародної діяльності партнерів Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в умовах глобалізації можна виділити такі:

- 1) уточнені теоретико-методологічні підходи емпіричного дослідження трансформаційних процесів на міжнародних товарних ринках, які відбуваються під впливом змін у міжнародній торговельній політиці;
- 2) удосконалене вивчення системи інституційного забезпечення функціонування глобалізованих товарних ринків, в яку пропонується включати такі складові: нормативно-правову базу, суб'єкти функціонування світових товарних ринків, інструментарій, що передбачає захист інтересів національних товаровиробників як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, інфраструктуру міжнародних товарних ринків;
- 3) комплексна оцінка ступеня впливу торговельно-політичних засобів регулювання міжнародної торгівлі основних партнерів України на формування її зовнішньоторговельного балансу, в результаті якої було визначено оптимальні тарифні умови та вектори зовнішньоторговельної політики держави на ринку сільськогосподарської продукції по відношенню до Китаю, Туреччини, країн ЄС та Саудівської Аравії;
- 4) запропонований механізм оптимальної моделі національної політики інтеграції в міжнародні товарні ринки, метою якого є цілеспрямовані дії держави для оптимізації економічних умов торгівлі, шляхом мінімізації тарифних і нетарифних бар'єрів торгівлі, відсутності прямих і прихованих механізмів субсидування експорту, спрощення торговельного контролю, за допомогою застосування методів формування торговельної політики, а саме: політико-правових та економічних.

Висновки до розділу 2

На цьому розділі ми здійснили дослідження економічних ринків обраних країн що розвиваються та мають позитивні тенденції міжнародних відносини з

Україною, обрали з них найкращий для розвитку міжнародного українського бізнесу в умовах глобалізації. Таким чином є три країни зі схожим впливом на міжнародний ринок та морськими логістичними можливостями: Латвія, Грузія та Естонія.

З метою підвищення ефективності та розвитку МТП України було запропоновано наступне: Оцінка ефективності діяльності МТП України потребує удосконалення з використанням методів оцінки діяльності некомерційних організацій. Основним показником ефективності, на нашу думку, має бути той соціальний ефект, який формується при наданні МТП послуг підприємцям, які здійснюють свою господарську діяльність в Україні та за кордоном. Було наведено ряд показників, за допомогою яких можна удосконалити існуючу методику оцінки ефективності діяльності МТП України та побудованого алгоритм такої оцінки. На нашу думку, використання в діяльності МТП України даного алгоритму та наведених методик дозволить виявити основні проблеми її функціонування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Процеси глобалізації за змістом та структурою є надзвичайно складними, багатогранними і суперечливими, що унеможливорює формулювання єдиного, прийнятного для всіх випадків визначення їх впливу на діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу. Найважливішими аспектами в цьому плані визначено: розширення конкуренції між ними та господарюючими суб'єктами; трансформацію економічних функцій держави та делегування на глобальний рівень окремих з них; розширення сфер впливу за межі національних кордонів згідно з новими глобальними правилами економічної діяльності; здійснення основоположних змін у структурі національної економіки та формування нового середовища для національного розвитку в цілому; посилення процесів міжнародної інтеграції та взаємодії національних господарств, що перетворюється на наймогутніший фактор їх функціонування.

Під дією багатьох чинників глобалізації, яка несе як позитивні впливи, так і певні загрози, кожна країна, що має намір інтегруватися у світовий економічний простір, постає перед завданням визначення своїх конкурентних переваг, щоб на належному рівні конкурувати з іншими державами на світовому ринку. За роки незалежності в Україні чітко не сформульовано і не реалізовано національну стратегію входження аграрного сектору в процеси економічної глобалізації. Вона ґрунтувалася на основі моделі імітаційно-адаптаційної поведінки, що не забезпечило його стабільність та ефективне використання наявних конкурентних переваг на інноваційних засадах. Така політика повинна бути кардинально змінена на основі вироблення й реалізації концепції конкурентоспроможного розвитку національної економіки в умовах глобалізації.

Успішність глобальної стратегії економічного розвитку зумовлена не стільки можливістю створення подібних умов ведення бізнесу, скільки рівнем зрілості управлінської поведінки економічних суб'єктів, які хочуть, вміють і можуть впливати на перебіг подій за допомогою використання власного міжнародного досвіду (у сфері розвитку продукту, ціноутворення, реалізації логістичних завдань тощо), який набувався в процесі реалізації завдань внутрішнього, експортного,

інтернаціонального, багатонаціонального й елементів глобального маркетингу. Фактично йдеться про розробку універсальних продуктово-ринкових стратегій, які були б адекватними вимогам світового ринку та одночасно відповідали б потребам розвитку учасників міжнародного співробітництва і ринковим мотиваціям споживачів з різних країн і регіонів. Такі стратегії, які, по суті, є складовими національних програм соціально-економічного розвитку, мають комплексно і цілеспрямовано забезпечувати обґрунтований рівень глобалізації національних економік на різних етапах інтернаціоналізації та у сферах підприємництва, незважаючи на особливості соціально-культурного, економічного і технологічного розвитку.

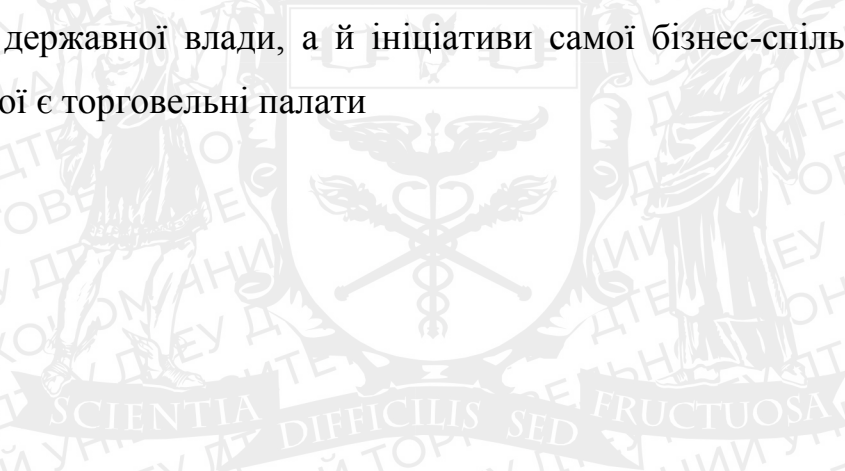
Торгово-промислові палати незважаючи на те, що хоч і входять в структуру стимулювання підприємництва, але абсолютно не володіють важелями прямого впливу на його розвиток. Вони забезпечують «стимулювання» за допомогою формування сприятливих умов для ведення господарської діяльності, через демократичні процеси впливу на національну політику і допомогу, супровід у веденні торгової діяльності.

Вплив на розвиток підприємництва МТП в Україні здійснюють шляхом: — об'єднання суб'єктів господарювання; — допомога у діалозі представленого МТП підприємництва з урядом; — розвиток підприємницьких контактів на національному та міжнародному рівнях; — надання інформаційної підтримки, надання певних послуг та консультацій. Проте, зважаючи на результати нашого дослідження, зазначене вище не зменшує потенціалу участі МТП у процесах розвитку підприємництва.

Міжнародна торгова палата України, як некомерційна організація, значно впливає як на економічну діяльність, так і на сучасне суспільство в цілому. Однак проводити оцінку успішної роботи некомерційних організацій, в т.ч. — МТП України, складніше, ніж комерційних. Це пов'язано з тим, що бізнес-сектор націлений на отримання прибутку, і саме на цьому показнику ґрунтуються розрахунки ефективності діяльності комерційних підприємств. У ситуації з НКО такі коефіцієнти, як капіталізація, прибутковість і ефективність, не можуть бути

використані для аналізу успішності досягнення поставлених цілей. Причина полягає в тому, що цілі некомерційної організації практично не піддаються вимірюванню, а вироблені товари і послуги не мають ринкові ціни. Внаслідок цього при оцінці ефективності діяльності МТП України варто використовувати показники, що враховують її специфіку, тобто соціальну спрямованість. Статистичний підхід передбачає порівняння цільових і фактичних показників. Кінцевий показник розраховується як відношення планових і фактичних результатів діяльності некомерційної організації.

Виходячи із закордонного досвіду, можна зробити висновок, що роль і значення торгових палат у формуванні соціально-економічного клімату в країні і розвитку ринкових відносин залежить не лише від їх активної діяльності в структурах державної влади, а й ініціативи самої бізнес-спільноти, виразником інтересів якої є торговельні палати



СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації / За ред. Д. Г. Лук'яненка. - К.: КНЕУ, 2001. - 538 с.
2. Дж. Сорос. Криза глобального капіталізму. -К.: Основи, 1999. - 259 с.
3. Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. – К.: КНЕУ, 2001.
4. Губський Б. В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. - К.: Наукова думка, 1998.
5. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. - К.: Освіта, 1999.
6. Міжнародна економіка: підручник/ У двох частинах.; за наук. ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – Ч. 2. – 384 с.
7. Пахомов Ю. М., Лук'яненко Д. Г., Губський Б. В. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі. – К.: Україна, 1997.
8. Скаленко О. Глобальні резерви поступу (інформація, інтелект, інновації), - К.: Основи, 2000.
9. Калюжна Н.Г. Протиріччя тарифної лібералізації в умовах неопротекціонізму/ Н.Г. Калюжна, В.М. Сторожчук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. — 2020. — № 2(90). — С. 5– 20.
10. Україна і світове господарство. Взаємодія на межі тисячоліть. Навч. посібник / А. С. Філіпенко, Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник та ін. — К.: Либідь, 2002.
11. Кудирко Л. Стратегії «м'якої сили» в умовах глобальної конкуренції // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2020. - № 6. – С.47-66
12. Віртуалізація глобальної економічної системи: кількісно-якісний вимір в сучасних умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів / Рябець Н.М., Тимків І.В. // Ефективна економіка. - 2017. - Вип. 11.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5890>.
13. Шейко І. А. Оцінка поточного стану та перспектив розвитку глобалізаційних процесів в Україні [Електронний ресурс] / І. А. Шейко,

Р. В. Петрова – Режим доступу до ресурсу:

https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/7962/1/%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%20_%d0%a8%d0%b5%d0%b9%d0%ba%d0%be_%d0%9f%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0.pdf.

14. Чижиков Г. Економічні інтереси суб'єктів малого бізнесу в умовах інтеграції економіки України у світове господарство / Г. Чижиков // Економіст. – 2006. — № 3. — С. 44-47.
15. Щурик О.І. Система управління ефективністю діяльності підприємства в мінливих ринкових умовах / О.І. Щурик // Ефективна економіка. — 2016. — № 4.
16. Юхименко А.В. Ефективність діяльності підприємства під впливом зовнішнього середовища / А.В. Юхименко // Економічна думка. — 2014. — № 4. —
17. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. / З.Є. Шершньова, В.М. Багацький, Н.Д. Гетманцева; За заг. ред. З.Є. Шершньової. — К.: КНЕУ, 2007. — 680 с
18. Харитонюк О.І. Зарубіжний досвід взаємодії торгово-промислових палат із суб'єктами малого бізнесу: уроки для України / О.І. Харитонюк // Економічний форум. — 2017. — № 11. — С. 4-8.
19. Щирук Т.Д. Можливості імплементації в Україні зарубіжного досвіду підтримки малого бізнесу / Т.Д. Щирук // Науковий вісник РДГУ. — 2015. — Вип. 7(43). — С. 84 – 87.
20. Bauernfeind M. Drivers of Globalization: Integration of Theories and Models [Електронний ресурс] / Marcus Bauernfeind. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.grin.com/document/57026>.
21. Добкіна-Недожій К. Торгово-промислова палата України: історико- правові аспекти виникнення та становлення / К. Добкіна-Недожій // Вісник прокуратури. — 2008. - № 8. — С.120 – 124.

22. Александрова Б. Торгово-промислові палати та активізація розвитку підприємництва: теоретичний аспект / Б. Александрова // Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економіка. — Випуск 43. — 2013.
23. Статут Торгово-промислової палати України. — м. Київ, 2011р. — 20 с.
24. Александрова Б. Сучасні роль та функції Торгово-промислової палати України / Б. Александрова // тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний розвиток України і регіонів», 22-23 листопада 2013 р. — Запоріжжя, 2013.
25. ICC. Інкотермс 2010: Правила ПС по використанню національних і міжнародних торгових термінів.
26. ICC. Уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів. Редакція 2007. Публікація ICC №600.
27. ICC. Арбітражний регламент МТП.
28. ICC. Уніфіковані правила ICC для гарантій на вимогу. Редакція 2010. Публікація ICC № 758.
29. Офіційний сайт МТП: <http://www.iccwbo.org>.
30. Інформаційний портал «ЮРЛИГА»: <http://jurliga.ligazakon.ua>.
31. Schwab K. A brief history of globalization [Електронний ресурс] / Klaus Schwab.— 2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/how-globalization-4-0-fits-into-the-history-of-globalization/>.